

Inhoudstafel

INLEIDING	1
Once Upon a Time in Tervuren	1
Fysiske antropologie, etnografie, materiële cultuur en museologie	3
Stand van het onderzoek	5
Bronnen	11
Indeling	13
Etiquette	22
Gebruikte afkortingen	24
HOOFDSTUK 1 THEORETISCHE PERSPECTIEVEN	28
Antropologie en geschiedenis	28
Epistemologische crisis	33
Historische antropologie en antropologische geschiedenis	39
Sociale herinnering	44
Herinnering en identiteit	44
Herinnering en geschiedenis	49
Herinnering en moderniteit	53
Oorsprong van de moderniteit	57
Heroïsche periode van de moderniteit (1850-1925)	66
Vooruitgang en beschaving	66
Degeneratie	69
Sociale herinnering rond de eeuwwisseling	75
HOOFDSTUK 2 GESCHIEDENIS VAN ANTROPOLOGIE EN MUSEOLOGIE VÓÓR 1882	97
Aanloop tot de negentiende eeuw	97
Etnologie (1820-1860)	108
Antropologie (1860-1880)	117
De hoogdagen van de fysische antropologie in Parijs	117
Duitsland	125
Etnologen, antropologen en evolutionisten	129

HOOFDSTUK 3 BLOEIPERIODE VAN DE FYSIEKE ANTROPOLOGIE EN OPKOMST VAN DE KOLONIALE ETNOGRAFIE (1882-1886) 147

Vanderkindere: een 'survival' uit de Franse etnologie	147
Houzé en Jacques: epigonen van de Franse fysieke antropologie	156
De constructie van het 'zelf' en de 'andere' in een Belgische burgerlijke ideologie	165
Criminelen, vrouwen en freaks	165
De koloniale 'andere'	172
Congo	180
Leopold II en de kolonisatie	180
Antropologie en etnografie in Congo	183
Vangele en Coquilhat in Equateurville	185
Emile Storms in Mpala	193
Antwerpen 1885	213

HOOFDSTUK 4 WISSELENDE EN GEMISTE KANSEN (1887-1897) 233

De fysieke antropologie volgens de methode van Topinard, een langzame dood in de strijd om het bestaan	233
De militaire verovering en economische plundering van Congo	240
Antropologische wetenschap en Congo	250
De zwanenzang van de fysieke antropologie	250
Etnografie en verzamelen in het ijle	255
Société d'Etudes Coloniales	262
Congo tentoongesteld: Antwerpen 1894	266
Brussel-Tervuren 1897	281
De wereldtentoonstelling in het Jubelpark	281
De koloniale tentoonstelling in Tervuren	285
Het Koloniënpaleis en de Tervurenlaan	285
Overzicht van de collectie in het Koloniënpaleis	289
Kunst en etnografie	291
Politieke en morele evolutie	294
Natuurwetenschappen	295
Economie	297
Het negerdorp	298
Museale en tekstuele representatie van Congo	304
Primitieve wilden in een beschaafde wereld	304
De nobele wilde	308

HOOFDSTUK 5 DOORBRAAK VAN HET EVOLUTIONISME EN DIFFUSIONISME IN TERVUREN EN 'FAILLIET' VAN DE FYSIEKE ANTROPOLOGIE (1898-1909) 325

Van de Etat Indépendant du Congo naar Belgisch Congo	325
--	-----

Het museum van Tervuren	331
Van tijdelijke wereldtentoonstelling naar permanente collectie	331
De accumulatie van kennis en collecties	333
Etnografische en fysiek antropologische vragenlijsten	333
De jacht op materiële cultuur	335
De expeditie Lemaire in Katanga (1898-1900)	337
Het vertrekpunt	337
Een ramp in Moliro	341
Geestelijke ijver	343
Fysieke ongemakken	348
‘Amitié, solidarité, justice’	351
Belgen in Dilolo en het Musée du Nord	356
Wetenschappelijke analyse van etnografica in Tervuren	359
Théodore Masui	359
Emile Coart	373
Verdere institutionalisering van de etnografie en het lot van de fysieke antropologie	386
Etnografie en descriptieve sociologie	386
Scholing in dienst van een koloniale loopbaan	390
De ondergang van de fysieke antropologie	394
HOOFDSTUK 6 JOSEPH MAES (1910-1925)	417
De bouw van een nieuw museum	417
Expo 1910 Brussel-Tervuren	419
Belgisch Congo in Tervuren	423
Natuurlijke geschiedenis, geologie en prehistorie	426
Kunst en etnografie	426
Politieke en morele ontwikkeling	428
Economie	431
Uitbouw van het museum	435
Etnografie in Tervuren	437
Evolutionisme vs. diffusionisme	437
Etnografie in de praktijk	446
Classificatie, bibliografie, cartografie	446
Verwerven van nieuwe collecties: aankopen en giften	449
Etnografische expedities: Hutereau Mission Uele-Ubangi (1911-1913)	456
Expeditie Maes 1913-1914	463
Bronnen	463
Voorbereidingen	464
Reizen in Congo	467
Natuurlijke historie en fysieke antropologie	469
Etnografische reconstructie van een verloren wereld	473
Afkeer ten opzichte van ‘primitiviteit’ en verandering	478
Diffusionisme	486
Representatie in Tervuren	495

Een nieuw museologisch programma	495
Concrete realisaties	499
EPILOOG	524
ENGLISH SUMMARY	534
BIBLIOGRAFIE	544